

Gabinet Suvenirów

Suveniry pojawiły się wraz z rozpowszechnioną w drugiej połowie siedemnastego wieku modą na podróżowanie. Ich zadaniem było upamiętnianie miejsc i wydarzeń. Bogatym turystom oferowano ekskluzywne drobiazgi z porcelany czy srebra przedstawiające lokalne atrakcje. Na mniej zamożnych podróżników czekały suveniry wykonywane masowo z tanich materiałów. I kiedyś, i dzisiaj w wielu miastach sprzedaje się bliźniaczo podobne w formie, ale zdobione lokalnymi motywami talerze, kubeczki i łyżeczki. Widoki popularnych miejsc powielane są w sposób mechaniczny, na podstawie wzorów zaczerpniętych z grafiki i fotografii.

W kolekcji suvenirów Muzeum Warszawy znajdują się przedmioty eleganckie, kosztowne, mające cechy dzieł sztuki, a także wykonane z imitacji szlachetnych materiałów, o sztampowej formie i naiwnej dekoracji. Wszystkie są ważnym źródłem wiedzy o zbiorowej wyobraźni; pokazują, które miejsca uważane były za godne zapamiętania i jak zmieniał się kanon atrakcji i symboli Warszawy.

W Gabinetecie można obejrzeć pamiątki z zawsze popularnymi widokami: Zamku Królewskiego, placu Teatralnego czy Łazienek. Na suvenirach z lat międzywojennych (1918 – 1939) pojawia się sylwetka pomnika Fryderyka Chopina odsłoniętego w 1926 roku, a na tych z końca lat czterdziestych dwudziestego wieku – Trasa W-Z. Podnosząca się ze zniszczeń II wojny światowej (1939 – 1945) stolica tak chlubiła się tą nowoczesną arterią, że jej wizerunek umieszczano na suvenirach jeszcze przed zakończeniem jej budowy w 1949 roku. Popularnym pamiątkarskim motywem była również warszawska Syrena, która często zdobiła metalową biżuterię i galanterię.

W Gabinetecie zaprezentowane zostały także pamiątki związane

z ważnymi w dziejach miasta wydarzeniami. Kilka z nich dokumentuje okresy okupacji rosyjskiej i niemieckiej z dziewiętnastego i dwudziestego wieku, inne wyprodukowano z okazji wystaw, festiwali i kongresów. Imbryk do herbaty z widokami miasta, papierośnica z przedstawieniem Trasy W-Z i plakietka z wyobrażeniem Złotej Kaczki to suweniry z różnych epok. Na ich przykładzie obserwować można proces poszerzania się repertuaru warszawskich motywów pamiątkarskich, a także prześledzić związek tych błahych, zdawałby się, bibelotów z kulturą dnia codziennego czy nawet z meandrami polityki.

Agnieszka Dąbrowska, Monika Sivińska
kuratorzki